

Siit juhiti Virumaa uuestisündi

1940. aasta revolutsioonil-kest täis juunipäevadel sam- must enamik rakverlasi õlg öla kõrval kogu Eesti töölava rahvaga sotsialistliku revo- lutsiooni võitlusteel.

Sisekaitseülesande otsusega 4. juulil 1940 a. legaliseeriti Eestimaa Kommunistlik Partei ja tema häälekandja «Kommunist». Töölisorganisaatsoonid tervitasid sel puhul Eestimaa Kommunistlikku Partei, kus muuhulgas oli belldid: «...Kuid võitlus ei ole lõppenud, võitlus seisab ees. Tugevaimini kui ilalgi enne peab kompartei koondama reäd, et juhtida võitlust, et teostada töölava rahva am- mülgatsatud ideaalid, et hävi- tada inimise kurnamine teise inimise poolt.» («Kommu- nist» nr. 2, 5. juulil 1940).

Kogu suurt ümberkujunda- mistööd vabariigis juhtis Eestimaa Kommunistlik Par- tei. Esimeseks parteiorganisaatoriks ja Eestimaa Töölis- ühingute Keskliidu esinda- jaks Virumaal oli tulihinge- line töörahva huvide eest võitleja, endine poliitvaag Villem Soo, kes koondas en- da ümber tublisid võitlus- kaaslasi, nagu Harri Raag, Johannes Seilental, Robert Reinstejn, August Naaber, Meinhard Mägi ja teised. Siia

tulid ka energilised noored Vello Ranne, Ferdinand Moor- berg jt. meie esimesed kom- somoliaktivistid.

Kui kukutat kodanlik võim, lahkusid eespool nimetatud revolutsioonisõdurid oma töö- kohtadelt ja asusid EKP ju- hendusel tööte. Nende teotah- teltiste jäadlike inimiste esi- mēsteks tööpaigaks olid Rak- vere Rahvamaja ja Hariduse Seltsi ruumid Rahvamaja (praegune Kreuzwaldi) tn. 2, mille uksele kinnitati peagi siit «Virumaa tööliis- keskus». Siin töötati enne- olematu entusiasmiga, aega ja tervist säästmata, töötasu nõudmata. Organiseerimistöe oli grandioosne. Oli päevi, millal ühel propagandistil tuli pidada neli, vahel isegi enam koosolekut. Seda sürti indu kroonis tulemusrikas töö.

Rohkearvuliselt värvati töö- tajauid Uleriikliku Maatöö- rahva Ühingu (OMU) ja Rak- vere Töölise Üldühingu liik- meiks. Likvideeriti kodanli- kud organisatsioonid. Orga- niseeriti Rahva Omakaitse. Tehti selgitustööd partei- ja komsomoliridade juurdekas- vuks. Käis laulataluslik agi- tatsioon Riigivolikogu vali- miste eel jne.

Täna, 26 aastat tagasi tuli uus Riigivolikogu kokku ja rahuldus rahva nõudmise:

kuulutas Eesti nõukogude söt- sialistlikuks vabariigiks. Sel puhul kirjutati ajalehes «Vi- rumaa Teataja» (reede, 26. juulil 1940): «LAHEME VAS- TU ÖNNELIKULE TULEVI- KULE.

Võimas miiting Rakvere Rahvaaias. Tuhanded rakverlased kuulasisid põksuvale süda- metega sütitavale kõnēsid. ...Kolmapäeva õhtul kor- raldati Rakvere Rahvaaias suur miiting riigivolikogu vastu võetud lähtsate otsuste puhul...

...Täpselt kell 7 õhtul Saabusid kohale kõnele- jad dr. Hion, V. Soo, H. Raag ja teised. Miitingu avas Harri Raag...»

1965. aasta 20. juulil. Rakve- res Kreuzwaldi tänava ma- ja nr. 2 ette kogunes hulga- liselt inimesi. Nad olid tulnud siia Tallinnast, Viljandist, Kõhla-Nõmmelt, Kadrinast, Simunast, kuid kõige enam

muidugi Rakverest. Siia oli kogunenud 1940.--1941. aasta aktivistid — toliaegee EKP Virumaa Komitee II sekretär Rudolf Jurtom, propagan- dasakonna juhataja Megda Tunnel-Korb, instruktorid Leida Lausik-Kuus ja Albert Sendre, komsomolitöö juhen- daja Isi Serman, büroo liik- med Bernhard Tinnuri ja Otto Milder, komsomoliakti- vistid Arnold Green, Erik Liim, Vello Ranne, Boris Tamn, Villem Gross ja Aleksander Kuldma, toliaeegsest Virumaa Täitevkomiteest sekretär Peeter Grüner, haridusosakõn- na juhataja Johannes Seilen- tal ja rahandusosakõnna ju- hataja Harri Raag, linna täi- tevkomitee esindajana söt- siaalkindlustusosakõnna ju- hataja Voldemar Luksēpp, Kunda Linna Täitevkomitee sekretär Harald Tunnel, ametiühinguorganisaator Leonhard Kuivkaev ja teised —, et avada memoriaaltahvel.

Pidulike orkestrihelide sa- tel eemaldasid tahvliit katte Johannes Seilental ja Harri Raag. J. Seilental ütles: «Enam kui kuu aega oli see maja kogu Virumaa tööliislii- kumise keskuseks. Siia kogu- neti nõu pidama, juhiseid

saama, uue elu plaane sepi- tema. Siit juhiti võitlust ja levitati uusi ideid. Tuletagu see memoriaaltahvel tulevas- tele põlvedele meelde võitlus- päevi 1940. aasta suvel, uue elu ehitamise algust.»

I. KUSLAP